

Η «ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ» ΤΟΥ Κ. ΣΤΟΥΡΝΑΡΑ

11 Ιανουαρίου 2014

Στις διπλές εκλογές Μαΐου-Ιουνίου του 2012, οι οποίες τον έφεραν στο Μαξίμου, ο κ. Σαμαράς υποσχέθηκε ότι η κυβέρνησή του θα διαπραγματευόταν υπεύθυνα αλλά σκληρά με το Βερολίνο. Στόχος του, όπως έλεγε, ήταν το Μνημόνιο να πάψει να αποτελεί βαρύδι που τραβάει αέναα την χώρα προς τον βυθό, κάτι που απαιτούσε, ως ελάχιστο προαπαιτούμενο, ένα γενναίο κούρεμα του δημόσιου χρέους προς την τρόικα.

Μερικούς μήνες μετά την εκλογική του νίκη, δόθηκε στην κυβέρνηση συνασπισμού ΝΔ-ΠΑΣΟΚ-ΔΗΜΑΡ η ιδανική ευκαιρία για να αποσπάσει από το Βερολίνο ένα σημαντικό κούρεμα του δημόσιου χρέους που είχε, στο μεταξύ, μεταφερθεί στην ΕΕ, στην ΕΚΤ και στο ΔΝΤ. Την ευκαιρία αυτή την προσέφερε στον υπουργό οικονομικών του, τον κ. Στουρνάρα, η γενική διευθύντρια του ΔΝΤ κα Λαγκάρντ.

Υπό την πίεση των μη ευρωπαϊών κρατών-μελών του ΔΝΤ, και εμφανώς μετανιωμένη (θυμάστε τα mea culpa του ΔΝΤ;) για το εγκληματικό λάθος του Μνημονίου να προτάξει την λιτότητα και τα τεράστια νέα δάνεια χωρίς να έχει προηγηθεί ένα γενναίο κούρεμα του δημόσιου χρέους (ένα λάθος που οδήγησε την χώρα στην κατάρρευση, οθώντας το διεθνές κόστος «διάσωσης» της στα ουράνια), η κα Λαγκάρντ ήταν έτοιμη να βοηθήσει την νέα κυβέρνηση ώστε να επιτύχει τον δεδηλωμένο στόχο του νέου πρωθυπουργού. Έτσι η γενική διευθύντρια του ΔΝΤ πρότεινε στον κ. Στουρνάρα την σύναψη συμμαχίας ΔΝΤ-Ελλάδας στα Eurogroup που ξεκινούσαν με το τέλος του καλοκαιριού του 2012.

Πρόθεσή της ήταν να πει στο Eurogroup πως ο μόνος σωστός και βιώσιμος τρόπος να καλυφθεί το μόνιμο «χρηματοδοτικό κενό» της χώρας ήταν το σημαντικό κούρεμα των οφειλών του ελληνικού δημοσίου προς την ΕΚΤ και την ΕΕ. (Πηγές μου στην Ουάσινγκτον αναφέρονται συγκεκριμένα σε μια τάξη μεγέθους μεταξύ €60-€100 δις.) Με άλλα λόγια, η ελληνική πλευρά δεν θα χρειαζόταν καν να διαπραγματευτεί στο Eurogroup. Η κα Λαγκάρντ θα «έβγαινε μπροστά», θα έλεγε πως το ΔΝΤ δεν συναινεί σε ανοησίες τύπου «επαναγοράς χρέους» και άλλα τέτοια πασαλείμματα, και θα απαιτούσε από τα λοιπά δύο μέρη της τρόικα (δηλαδή την ΕΚΤ και, ουσιαστικά, το Βερολίνο) να συνενιάσουν στο βαθύ κούρεμα του ελληνικού δημόσιου χρέους. Από το έλληνα υπουργό οικονομικών η κα Λαγκάρντ ζήτησε μια απλή δέσμευση ότι, στο πλαίσιο αυτής της συζήτησης, η ελληνική κυβέρνηση θα δήλωνε ότι συμμερίζεται την άποψη του ΔΝΤ. «Ο Πολ Τόμσεν και η Κριστίν Λαγκάρντ είπαν ότι έπρεπε να σταθώ στο πλευρό τους», δήλωσε πριν μια βδομάδα στους Financial Times, ο κ. Στουρνάρας επιβεβαιώνοντας τα παραπάνω. Πράγματι, του ζήτησαν να σταθεί στο πλευρό τους ώστε να επιτευχθεί ο μέγιστος διαπραγματευτικός στόχος όπως ακριβώς τον είχε θέσει ο κ. Σαμαράς τόσο προεκλογικά όσο και στην διάρκεια του καλοκαιριού που ακολούθησε την νίκη του.

Και πως αντέδρασε ο κ. Στουρνάρας; Στην ίδια συνέντευξη με περηφάνεια δήλωσε ότι «...αντιστάθηκε σε πιέσεις που δέχθηκε από την Κριστίν Λαγκάρντ και τον Πολ Τόμσεν να ζητήσει από άλλους ηγέτες της ευρωζώνης, συμπεριλαμβανομένου και του γερμανού υπουργού Οικονομικών Β. Σόιμπλε... ένα κούρεμα του ελληνικού χρέους». Έχετε ακούσει ποτέ κάτι πιο ανήκουστο; «Αντιστάθηκε» ο έλληνας υπουργός οικονομικών στις «πιέσεις» της ηγεσίας του ΔΝΤ να επιβληθεί στο Βερολίνο κούρεμα του ελληνικού δημόσιου χρέους!

Φανταστείτε την εξής σκηνή: Σε έχουν στριμώξει σε μια γωνιά δύο κακοποιοί και σε ξυλοκοπούν. Κάποιοι στιγμή ο ένας εξ αυτών δείχνει μετανοημένος και σου προτείνει να πείσει τον έτερο κακοποιοί να κάνει κράτει. Εσύ όμως «αντιστέκεσαι» σε αυτή την «πίεση» επιμένοντας ότι το ξύλο πρέπει να συνεχιστεί. Και σαν να μην έφτανε αυτό, το ομολογείς όλο περηφάνεια στον διεθνή τύπο.

Και γιατί έκρινε σοφό ο κ. Στουρνάρας να «αντισταθεί» στις πιέσεις της κα Λαγκάρντ; Ιδού η απάντηση-κεραυνός που έδωσε στους Financial Times ο υπουργός οικονομικών της δεινοπαθούσας χώρας μας: «Είπα: εντάξει, αν έρθω με την πλευρά σας, είναι κάτι που θα βοηθήσει πραγματικά την Ελλάδα, αλλά είναι και κάτι που δεν γίνεται. Ο Σόιμπλε μου είπε, «Γιάννη ξέχνα το». Οπότε δεν μπορεί να γίνει.» Μάλιστα. Σύμφωνα λοιπόν με τον κ. Στουρνάρα, η διαπραγμάτευση με το Βερολίνο ορίζεται ως ένα ερώτημα προς τον κ. Σόιμπλε τύπου: «Μήπως εξοχότατε θα θέλατε να κουρέψετε το χρέος μας προς εσάς;» Κι αν ο εξοχότατος πει «όχι», «Γιάννη ξέχνα το», αυτό ήταν, τέρμα η διαπραγμάτευση...

Αναρωπιέμαι αν ο κ. Σαμαράς συμμαρξίζεται τον πιο πάνω ορισμό της λέξης «διαπραγμάτευση». Αυτό εννοούσε τον Ιούνιο του 2012 όταν διατράνωνε την αποφασιστικότητα με την οποία η κυβέρνησή του θα διαπραγματευόταν; Αναρωπιέμαι και κάτι άλλο: Κατανοεί ο κ. Σαμαράς και οι βουλευτές της κυβερνητικής πλειοψηφίας το βαθύτερο νόημα του τι παραδέχθηκε στους Financial Times ο υπουργός οικονομικών; Για να απαντήσει στην κα Λαγκάρντ αρνητικά στην βάση της άρνησης Σόιμπλε, είναι προφανές ότι ο κ. Στουρνάρας μετέφερε την πρόταση του ΔΝΤ στον κ Σόιμπλε για να πάρει από αυτόν το ΟΚ. Έτσι όμως κατέστρεψε το πλεονέκτημα του αιφνιδιασμού που θα είχε μια κοινή στάση ΔΝΤ-Ελλάδας στο Eurogroup. Πληροφορώντας τον κ. Σόιμπλε για την πρόταση του ΔΝΤ προς την ελληνική κυβέρνηση πριν το Eurogroup, ο κ. Στουρνάρας του έδωσε την δυνατότητα να προετοιμαστεί ώστε εντός του Eurogroup να αποθήσει τις επίμονες προσπάθειες της κας Λαγκάρντ υπέρ του κουρέματος του χρέους μας. Καθησυχάζοντάς μάλιστα τον γερμανό υπουργό ότι η περήφανη ελληνική κυβέρνηση δεν πρόκειται να «υποκύψει» στις πιέσεις του ΔΝΤ, και πως στο Eurogroup δεν θα υπάρξει κοινή στάση ΔΝΤ-Ελλάδας υπέρ του κουρέματος, ο κ. Στουρνάρας έβαλε μόνος του την ταφόπλακα πάνω στην εθνική υπόθεση του κουρέματος – του κουρέματος που ο κ. Σαμαράς είχε θέσει ως εθνικό στόχο.

Κοιτώντας στο μέλλον: Πιστεύει κανείς εντός της κυβερνητικής πλειοψηφίας ότι ο κ Στουρνάρας, μετά την δημόσια ομολογία αναφορικά με το πως ο ίδιος διανοείται την διαπραγμάτευση με το Βερολίνο, είναι ο κατάλληλος άνθρωπος για να διαπραγματευτεί το μέλλον της χώρας, τώρα που ξεκινά η διαδικασία για την εκπόνηση του Μνημονίου 3;

Επίλογος: Το Σύνδρομο Παπακωνσταντίνου (στην νιοστή) του κ. Στουρνάρα

Όταν στις αρχές Ιανουαρίου του 2010 κάποιοι από εμάς (και σε αυτούς περιλαμβάνω τον Joseph Stiglitz και τον James Galbraith) εισηγούμασταν στον τότε πρωθυπουργό, τον κ. Γιώργο Παπανδρέου, ότι σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να αποδεχθεί νέο δάνειο αν δεν προηγηθεί μεγάλο κούρεμα του χρέους, μπροστά μας βρίσκαμε τον κ. Γιώργο Παπακωνσταντίνου. Ο τότε υπουργός οικονομικών διέκοπτε κάθε τέτοια συζήτηση με το μνημιώδες: «Αναδιάρθρωση χρέους δεν μπορεί να γίνει καθώς διαφωνεί ο κ. Σόιμπλε.» Θυμάμαι μάλιστα μια συζήτηση για τον τρόπο που πρέπει να αναμορφωθεί η διαχείριση του δημόσιου χρέους συνολικά στην Ευρωζώνη (όχι μόνο για την Ελλάδα), συζήτηση στην οποία συμμετείχαν σημαντικοί οικονομολόγοι από όλη την Ευρώπη). Ο κ. Παπακωνσταντίνου δεν συνεισέφερε τίποτα στην ενδιαφέρουσα κουβέντα. Μάλιστα έδειξε να την βαριέται. Προς το τέλος, το μόνο που είχε να πει ήταν: «Τίποτα από αυτά δεν θα άρεσαν στην Γερμανία. Δεν βλέπω τον λόγο να συζητάμε.»

Αν αυτή την εποχή ο Γιώργος Παπανδρέου αποτελεί αξιολύπητη φιγούρα, και η Ελλάδα ταλανίζεται από την χειρότερη οικονομική κρίση στην ιστορία του καπιταλισμού, οφείλεται στην επιλογή του κ. Παπακωνσταντίνου να μην κάνει ή πει τίποτα που θα στενοχωρούσε τον κ. Σόιμπλε (και του κ. Παπανδρέου να αφήσει τον υπουργό του στην θέση του). Όπως παραδέχθηκε η κα Μέρκελ λίγο πριν τα Χριστούγεννα, η ελληνική πλευρά είχε ένα τεράστιο διαπραγματευτικό χαρτί (καθώς η Γερμανία η ίδια, σύμφωνα με την κα Μέρκελ, θα έφευγε από το ευρώ αν η Ελλάδα αναγκαζόταν στην έξοδο) το οποίο ο κ. Παπακωνσταντίνου το έκαψε. Για αυτό και μόνο, θα παραμείνει καταδικασμένος στην συνείδηση του ελληνικού λαού.

Όμως, κι αυτό θέλω να το τονίσω, το ατόπημα του κ. Στουρνάρα να κάψει το χαρτί που του προσέφερε η κα Λαγκάρντ είναι σαφώς χειρότερο. Ο κ. Παπακωνσταντίνου είχε τουλάχιστον την δικαιολογία ότι στο Eurogroup δεν διέθετε κανένα στήριγμα. Αν τα «έβαζε» με τον κ. Σόιμπλε, θα έπρεπε και να πάρει ο ίδιος την πρωτοβουλία σύγκρουσης με τον γερμανό ομόλογό του και, στην συνέχεια, να τα βγάλει πέρα χωρίς καμία βοήθεια. Αντίθετα, το φθινόπωρο του 2012, ο κ. Στουρνάρας δεν είχε παρά να συμπαραταχθεί με το κραταιό ΔΝΤ, γνωρίζοντας ότι ο κ. Σόιμπλε έτρεμε ακόμα και με την ιδέα ότι το ΔΝΤ θα αποσυρόταν από την τρόικα ή ότι θα διέσπαγε το έως τότε αραγές τρούικανικό μέτωπο. Κι όμως: απέρριψε αυτό το θείον δῶρον!

Κλείνω με ένα ρητορικό ερώτημα: Γιατί προέβη σε αυτή την δήλωση προς τους Financial Times ο κ. Στουρνάρας πριν λίγες μέρες; Δεν καταλαβαίνει πως υπονόμωσε την κυβερνητική θέση ότι «διαπραγματεύεται σκληρά»; Δεν κατανοεί ότι ο ελληνικός λαός θα τον κρίνει σκληρά για την θυσία αυτής της χρυσής ευκαιρίας που προσέφερε στην χώρα μας το ΔΝΤ; Αίσθησή μου είναι ότι του ξέφυγε. Μιλώντας στον δημοσιογράφο της Financial Times, με την ευκαιρία της ανάληψης της Προεδρίας της ΕΕ από την Ελλάδα, τον πλημμύρισε η ψυχολογική ανάγκη να περηφανευτεί για τις θυσίες που έκανε υπέρ της Ευρώπης (την οποία, τραγικά, ταυτίζει με την Γερμανία), αντιστεκόμενος ακόμα και στο... ΔΝΤ.